

Edebiyat sofrasına buyurmaz mısınız?

Alberto Manguel'in yeni kitabı 'Hayali Yerlerden Yemek Tarifleri' bir edebiyat ve yemek meraklısının aynı zamanda okunabilir yemek tarifleri. Manguel'in eğlenceli çizimlerinin de sayfalarda okurlara eşlik ettiği kitapta yazar, sonsuz merak dünyasının bir başka penceresiyle okurlarının karşısında. Bilge yazarın edebiyat sofrasına oturmak için güzel bir fırsat.

ERAY AK
e.erayak@gmail.com

Su an baskısına ancak sahaflardan ulaşabildiğimiz Umberto Eco'nun harika bir kitabı var: 'Efsanevi Yerlerin Tarihi'. Eco bu çalışmada, kurgusal düzlemde gerçekliğini ispatlamış ve kendi hayal dünyasında yer etmiş coğrafyalardan mürekkep hayali bir atlas çıkarmıştı ortaya. Kitap, okurlarını edebiyatın gerçek ve hayal gücü kesişiminde nefes alan o bilinmeyen coğrafyasında gezdiriyordu. Hayali ve hakiki coğrafyaların alışverişini gösterdiği gibi, 'bilinmeyen' dediğimiz yer nerede olursa olsun, edebiyatın haritalarının bazen daha gerçek olduğunu da hatırlıyordu aynı zamanda.

Benzer bir çalışmayı 2013'te Alberto Manguel ve Gianni Guadalupi'den de okuduk: 'Hayali Yerler Sözlüğü'. İkili'nin çalışması için de Eco'nun kitabı üzerine dile getirenlerden farklı şeyler söylenemez. Hayalin, aslında ne kadar gerçek olabileceğini hatırlatmanın yanında, bir anlamda bu dünyalar için bir elkitabı olarak özetlemek mümkün 'Hayali Yerler Sözlüğü'nü. Her zaman el altında tutulabilecek müthiş bir kaynak. Düşsel ülkelerin haritası bir anlamda. Manguel'in yakın zaman önce okurla buluşan yeni kitabı 'Hayali Yerlerden Yemek Tarifleri'ni doğuran bir çalışma aynı zamanda. **'Hayali Yerlerden Yemek Tarifleri', 'Hayali Yerler Sözlüğü'nü tamamlayan ya da ona eklenen bir çalışma değil ancak Manguel'in 'hayali yerler' fikri altında yürüttüğü çalışmaların yeni bir halkası. Manguel bu kez 'hayali yerler'in haritasındansa oralarda gördüğü yemeklerin dünyasına daldıyor. Okurlara ciddi bir yemek kitabı sunmasının yanında edebiyat dünyasına da bir dipnot düşüyor aynı zamanda.**

Manguel'in yazarlık geleneğinde halihazırda var olan bir refleks bu zaten. Manguel, daha önce pek çok kitabında yaptığı gibi 'Hayali Yerlerden Yemek Tarifleri'nde de 'okumanın okuması'nı öneriyor takipçilerine. Farklı olarak ise yazarın bu kez edebiyatın renkli topraklarında dolaşarak hayali yerlerin maga-

zinini yaptığını söyleyebiliriz. Ursula K. Le Guin'in 'Yerdeniz' sersinden yola çıkarak 'ejderha omleti' tarifi örnekse... Manguel, bunların ciddi ve denenmiş tarifler olduğu konusunda ısrarcı. Ejderha yumurtası bulamazsanız tavuk yumurtası da olur, notunu bırakmayı da ihmal etmiyor tabii!..

Ya da yoklukla imtihan olunan Robinson'un adasından 'kavun sosu' tarifi... "Adaya mahkûm olduğu yirmi sekiz yıl boyunca Robinson Cruose'nun buğday, pirinç, arpa, şeker kamışı, üzüm, portakal ve kavun" gibi yiyeceklerle ayakta kaldığını, alıştıktan sonra ise kavun sosu gibi kimi yaratıcı yemek çözümlerine yöneldiğini anlatıyor Manguel.

Manguel'in bu kitabıyla yaptığına hayali gerçeğe taşımak diyebiliriz elbette ancak bunlar, yazarın dünyasındaki gerçekliklerini hayal olduğu için koruyan malzemeler, tarifler, dokunuşlar.

Yazar, gençlik yıllarında kitaplar içinde geçirdiği bir yaz vakti yapmış kitaplardan yemek tariflerinin ilk denemelerini. Yine kitabın önsözünde belirttiğine göre pek çok kişiyle bu tarifleri paylaşmış, pek çok dostunu bu tariflerle evinde ağırlamış. Şöyle diyor: "Ergenlik çağımdan beri yemek tariflerini okur, onlara göre yemekler yapar, onları değiştirir ve kendi tariflerimi oluştururum." Bu yönüyle bakıldığında 'Hayali Yerlerden Yemek Tarifleri' bir edebiyat ve yemek meraklısının okunabilir bir yemek kitabı aynı zamanda.

Manguel'in eğlenceli çizimlerinin de sayfalarda okurlara eşlik ettiği kitapta yazar, sonsuz merak dünyasının bir başka penceresiyle okurlarının karşısında. 'Hayali Yerlerden Yemek Tarifleri', bilge yazarın edebiyat sofrasına oturmak için güzel bir fırsat.

HAYALİ YERLERDEN YEMEK TARIFLERİ

Alberto Manguel
Çeviren: Lâle Akalın
Yapı Kredi Yayınları, 2022
174 sayfa.